Maija Rantamäki 21.2.2022

Eduskunta
Ympäristövaliokunta
ymv@eduskunta.fi

Ympäristövaliokunta, kirjallinen lausunto

Asia: U 12/2022 Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi tiettyjen metsäkatoon ja metsien tilan heikkenemiseen liittyvien hyödykkeiden ja tuotteiden asettamisesta saataville unionin markkinoilla ja viennistä unionin ulkopuolelle sekä asetuksen (EU) N:o 995/2010 kumoamisesta

Pyydettynä lausuntona EU-metsäkatoasetusta koskevasta U-kirjelmästä Metsäteollisuus ry toteaa seuraavaa:

- On hyvä, että Suomi korostaa pitkäjänteisen työn tärkeyttä globaalin metsäkadon ehkäisemiseksi
- Suomen tulisi vaatia metsien tilan heikkenemisen poistamista asetuksen soveltamisalasta
- Suomen tulisi vaatia yksittäiseen lopputuotteeseen käytettävän raaka-aineen alkuperää koskevan kiinteistötason informaatiovaatimuksen poistamista ja samalla korostaa nykyisten puun alkuperän hallintaketjua koskevien järjestelmien (mm. FSC ja PEFC) täysimääräistä tunnistamista.
- Suomen tulisi vahvistaa viestiään kansainvälisen kaupan sitoumuksien noudattamisesta ja kaupankäynnin kitkan välttämisestä
- On hyvä, että Suomi korostaa kaupankäynnin sujuvuutta ja tuotteiden toimitusvarmuutta perusteltujen huolenaiheiden esittämisessä

1 Metsäkadon torjunta on tärkeää samalla, kun varmistetaan puuraaka-aineen jatkuva saatavuus ja eurooppalaisen metsäteollisuuden kilpailukyky globaaleilla markkinoilla

Metsäkato eli metsän muuttuminen muuhun maankäyttöön on globaali ongelma ilmaston ja luonnon monimuotoisuuden näkökulmasta. Se heikentää kestävästi tuotetun puuraaka-aineen saatavuutta pitkällä aikavälillä, ja on siten haaste myös puupohjaiselle biotaloudelle. Kilpailukykyinen metsäsektori sekä tehokas, maataloudesta aiheutuvaa metsäkatoa torjuva lainsäädäntö ovat ratkaisevan tärkeitä varmistettaessa metsien pysyminen metsinä. Samalla voidaan valmistaa ilmastoystävällisiä puupohjaisia tuotteita ja luoda hyvinvointia kaikkialle Eurooppaan.

Maija Rantamäki 21.2.2022

2 Metsien tilan heikkeneminen tulisi poistaa asetuksen soveltamislasta

Metsien tilan heikkeneminen koskee asetuksen soveltamisalassa mukana olevista hyödykkeistä vain puuta ja puutuotteita. Tämä korostaa asetuksen roolia suhteessa metsätalouteen niin EU:ssa kuin kolmansissa maissa. Komission esityksessä metsien hyvä tila määritellään "kestävän puunkorjuun" kautta, mikä laajentaisi EU:n toimivaltaa kansallisessa päätösvallassa olevaan metsäpolitiikkaan. Kestävän puunkorjuun, mukaan lukien avohakkuun ja puun korjuun maaperävaikutusten määrittäminen EU:n toimesta kauppakumppanimaissa aiheuttaisi myös epävarmuutta globaalissa kaupassa.

Valtioneuvosto korostaa U-kirjelmässä, että metsien tilan heikkenemisen tarkasteluun liittyy suurta epävarmuutta, riskejä sekä hallinnollista taakkaa. Metsäteollisuus ry yhtyy tähän näkemykseen todeten, että metsien tilan heikkeneminen on erittäin maa- ja metsäekosysteemikohtaista ja siten monimutkaista määritellä ja mitata. FAO:n Global Forest Resources Assessment 2020 -arvioinnin perusteella kunkin maan tulisikin itse määritellä metsien heikentyminen. Siksi tässä EU-lainsäädännössä olisi keskityttävä vain metsäkadon torjuntaan.

3 Yksittäisen lopputuotteen raaka-aineen alkuperää koskeva kiinteistötason informaatiovaatimus tulisi poistaa

Raaka-aineen alkuperää koskevan informaatiovaatimuksen tulee olla kilpailulainsäädännön mukainen ja huomioida myyjän ja ostajan väliset luottamukselliset sopimukset. Kahden toimijan (muu kuin metsänomistaja ja puun ostaja) välisessä kaupassa ei jaeta tietoa puuraaka-aineen tarkasta alkuperästä kiinteistötasolla. Mikäli tämä tieto jaettaisiin, yritykset saisivat tietoa kilpailijoidensa hankinta-alueista, mikä voisi vaikuttaa puumarkkinoihin.

Metsäteollisuus käyttää vain laillisesti ja vastuullisesti hankittua puuta ja hyödyntää korkeatasoisia asianmukaisen huolellisuuden järjestelmiä (due diligence). Puun alkuperän todentaminen perustuu sertifioituihin laatu- ja ympäristöjärjestelmiin, joihin kuuluvat mm. ISO 9001-, ISO 14001- ja EMAS-järjestelmät. Toimialalla on lisäksi käytössä maailmanlaajuiset FSC:n ja PEFC:n puun alkuperän hallinnan (Chain of Custody) sertifikaatit. Korkeatasoisista puuraaka-aineen kestävyyden ja laillisuuden todentamisen järjestelmistä huolimatta metsäteollisuus toteaa, että yksittäisestä lopputuotteesta ei voi enää todeta, miltä kaikilta kiinteistöiltä (”plot of land”) kyseisen tuotteen raaka-aine on peräisin.

Valtioneuvosto katsoo, että alkuperäjäljitettävyyden tietovaatimusta on tarkasteltava toteutettavuuden sekä reilun kilpailun periaatteiden näkökulmasta käsittelyn yhteydessä. Metsäteollisuus ry esittää yksityiskohtaisen informaatiovelvoitteen (lopputuote suhteessa kiinteistötason tietoon) poistamista ja EU:n puutavara-asetuksen toimeenpanossa käytettävien järjestelmien parempaa toimeenpanoa. Globaalien metsäsertifiointijärjestelmien (FSC ja PEFC) kattava tunnustaminen on erityisen tärkeää hallinnollisen taakan pienentämiseksi ja globaalin hyväksyttävyyden varmistamiseksi.

Lisäksi Metsäteollisuus ry korostaa, että yritysten toteuttaman tiedonkeruun, riskinarvioinnin ja riskien minimoimisen osalta on tärkeää, että vaatimuksia voidaan muuttaa delegoitujen säädösten sijaan vain täytäntöönpanosäädöksillä.

4 EU:n kansainvälisen kaupan sitoumuksia on noudatettava ja kaupan kitkaa on vältettävä

Markkinoiden avoimuus ja kaupankäynnin kansainvälisten sääntöjen noudattaminen on tärkeää suomalaiselle tuotannolle ja viennille. Kansainvälisten kauppasopimusten periaatteita ovat osapuolilla säilyvä sääntelyoikeus ja syrjimättömyys. EU:n aikomus luokitella kumppanimaat korkean tai alhaisen metsäkatoriskin maiksi tuo mukanaan huolen näiden periaatteiden ja EU:n kansainvälisten velvoitteiden noudattamisesta. Esimerkkeinä Metsäteollisuus ry nostaa EU:n yksipuoliseen sääntelyyn ehdotetun määritelmän "kestävälle puunkorjuulle" sekä keskenään vastaavien tuotteiden erilaisen kohtelun perustuen EU:n päättämään maiden riskiluokitteluun. Erilainen kohtelu voi syrjiä yhden kumppanimaan tuotteita suhteessa toisen kumppanimaan tuotteisiin tai EU:n omaan tuotantoon.

Metsäteollisuus ry korostaa EU:n kansainvälisten velvoitteiden, ml. kauppasopimusten, noudattamisen tärkeyttä. Metsäteollisuus pitää todennäköisenä sekä asetuksen sisällön ja toimeenpanon riitauttamista kauppakiistassa kauppakumppanimaiden toimesta että kumppaninmaiden reaktioita, jotka vaikeuttavat kaupankäyntiä ja tuotantoa EU:ssa ja muualla. Metsäteollisuus ry pitää tärkeänä minimoida kansainvälisen yhteistyön ja liiketoiminnan häiriöt asetuksen valmistelussa.

Valtioneuvoston U-kirjelmässä on aiheellisesti todettu kansainvälisten kauppasääntöjen noudattamisen merkitys EU-metsäkatoasetuksen kohdalla.

Metsäteollisuus pitää hyvänä valtioneuvoston U-kirjelmän kirjausta, jonka mukaan ehdotusta luonnollisten tai oikeushenkilöiden oikeudesta esittää perusteltuja huolenaiheita toimivaltaisille viranomaisille tulee jatkovalmistelussa tarkastella kaupankäynnin sujuvuuden ja tuotteiden toimitusvarmuuden näkökulmasta. Metsäteollisuus ry katsoo, että tällaiset yhteydenotot ja myöhemmät velvoitteet vaativat merkittäviä resursseja toimivaltaisilta viranomaisilta ja muodostavat todennäköisesti merkittävän esteen toimijoiden kaupalle ja hyödykkeiden toimittamiselle.

Metsäteollisuus ry

Timo Jaatinen
toimitusjohtaja